

Галатенко К.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Сисоєва В.П., к.ю.н.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ В ПОВІТРЯНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

Прямуючи до майбутнього членства в Європейському Союзі та інтеграції в євроатлантичний безпековий простір, Україна зіткнулася зі збройною агресією злочинних угруповань, із терористичною діяльністю гібридного характеру, що в свою чергу привело великих втрат серед цивільного населення. Відтоді тероризм в усіх його формах і проявах став однією із основних загроз національній безпеці України. Терористична діяльність в Україні має свої особливості. З одного боку, вона містить ознаки міжнародного тероризму, що загрожує європейській та глобальній безпеці, а з другого – є одним із засобів ведення гібридної війни на території нашої країни. Наразі Україна входить до когорти держав із високою ймовірністю вчинення терористичних злочинів, особливо в повітряному просторі [1, с. 279].

Проблеми тероризму на території України досліджували такі науковці, як Лихова С.Я, Біленчук П.Д. Ці наукові роботи дають змогу переконатися в тому, що єдиного наукового підходу до розуміння цього феномена не існує. Саме тому, тероризм являє собою не лише реалії сучасного життя людини, а й численні жертви та зруйнування інфраструктури цілих великих регіонів країни [2, с. 89].

Важливо розуміти, що боротьба з повітряним тероризмом має починатися, коли повітряне судно ще знаходиться на землі. Одним із головних підходів до вирішення проблеми протидії тероризму є розширення відповідної технічної бази для посилення антитерористичного режиму, що дасть змогу уникнути втрат з боку мирного населення [3, с. 19]. Варто додати, що однією із основних латентних причин тероризму являється корупція, яка має як локальне розповсюдження, так і вихід на міжнародний рівень. Цей чинник повною мірою підриває стабільність, викликаючи певні занепокоєння як в середині держави так і на міжнародній арені.

Окрім цього, будь-яка терористична діяльність передбачає так чи інакше певні зв'язки у органах влади та управління. Таким чином і забезпечується певний корупційний елемент у злочинній

діяльності. Посадова особа, вступаючи у певні корупційні зв'язки, не усвідомлює всієї небезпеки свого діяння на територіальному та міжнародному рівні [4, с. 308].

Понад сім років тому в небі над Донбасом був збитий пасажирський лайнер «Боїнг-777». Борт рухався в повітряному просторі України в зоні контролю дніпропетровських авіадиспетчерів – далі судно повинно було перейняти російські диспетчери Ростова-на-Дону. Але менше ніж за 2 хвилини до входження в повітряний простір Росії літак був атакований із землі ракетою установки «Бук». Літак втратив контроль і почав падіння. Ця подія змусила зайняти чітку позицію, тобто назвати речі своїми іменами: агресію – агресією, війну – війною, а тероризм – тероризмом. Однак пошуки винного та притягнення до відповідальності досі залишаються незавершеними.

Цілком закономірно впливає факт того, що у зв'язку з постійною зміною стратегії й тактики дій терористичних об'єднань існуючих суджень і висновків щодо кримінологічної природи терористичної діяльності, її структури, механізму здійснення, причинності явно бракує. Якщо говорити про детермінуючий комплекс терористичної діяльності, в тому числі і повітряної, то на її поширення в Україні значний справили певні явища, а саме: збройний конфлікт, політична криза, неефективна стратегія національної безпеки, бідність значної частини населення, пропаганда держави-агресора, анексія й окупація територій, інспірований зовні сепаратизм, екстремізм, українофобські настрої на Сході й Півдні України, штучно розкручені мовні та релігійні суперечності, неконтрольований обіг зброї і боєприпасів, втрачений контроль над значною ділянкою державного кордону [5, с. 278]. Транснаціональний характер злочинності терористичного спрямування обумовлює необхідність використання міжнародного досвіду у боротьбі з нею. Досвід боротьби з тероризмом свідчить про те, що основні напрямки цієї діяльності повинні містити заходи із вдосконалення міжнародної взаємодії, використання новітніх технологій у профілактиці тероризму, надання додаткових повноважень правоохоронним органам у протидії тероризму тощо.

Таким чином, зарубіжний та міжнародний досвід боротьби з тероризмом є необхідною умовою вдосконалення національної системи протидії тероризму, зниження рівня терористичної загрози на території України, мінімізації наслідків терористичних актів. Досягнення даної мети можливе лише шляхом аналізу принципів та механізмів антитерористичних систем.

Література

1. Мокляк В.В. Сучасна стратегія запобігання терористичній діяльності в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 279–283.
2. Лихова С.Я. Міжнародний тероризм: поняття та основні ознаки. *Актуальні проблеми кримінального права: матеріали міжвуз. наук.-теорет. конф., м. Київ, 21 лист. 2014 р. Київ, 2014. С. 87-90.*
3. Камінський В.В. Боротьба з повітряним тероризмом має починатися з землі. *Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України*. Харків. 2014. № 1. С. 16–23.
4. Савчук Т. Корупція як одна із причин тероризму в Україні. *Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 30 вер. 2016 р. Київ, 2016. С. 307–308.*
5. Головін Б.М. Про детермінацію злочинності. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 274–280.

УДК 343.346(043.2)

Григорович М.В., здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лихова С.Я., д.ю.н., професор

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ

У юридичній літературі питання протидії незаконному заволодінню транспортного засобу активно досліджується у юридичному середовищі. Актуальність проблеми змушує вітчизняних науковці активно обговорювати і висувати свої рекомендації щодо вдосконалення положень ст. 289 КК України.

Відповідно до п. 1 примітки ст. 289 КК України під незаконним заволодінням транспортним засобом слід розуміти вчинене умисно, з будь-якою метою протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їхній волі [1]. Варто зазначити, що Судова палата у кримінальних справах Верховного Суду України від 21 січня 2016 року визначила, що законодавчу конструкцію «будь-яким» слід розуміти як необмежений перелік способів, і відсутність способу, який би не підпадав під цю конструкцію [2]. Тобто, доцільно зауважити, що, наприклад, обман або зловживання довірою можуть входити до необмеженого переліку способів, які охоплюють поняття «будь-яким», визначених у п. 1 примітки до ст. 289 КК України.